

# GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

**CENA PRENUMERATY:** Miesięcznie z przesyłką pocztową miłośnika i zł. 25 gr. Cena pojedynczego numeru 10 groszy. Konto czekowe w Poczcie Kasie Oszczędnościowej Nr. 6120.

**Sklep „Goniec Częstochowski”, ul. Fanny Marji 28 — Telefon nr. 50**

**REDAKCJA I ADMINISTRACJA**  
Częstochowa, ul. P. Marji 52. Tel. 245. Skrz. poczt. 65.  
Redaktor lub jego zastępca, przyjmują oddzielnie z wyjątkiem od świątecznych od godz. 10—3 po poł.  
Rekopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

**CENY OGŁOSZEŃ:** Za wiersz 10 linijek przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

## Potężna manifestacja słowiańska w Gdyni

Międzynarodowe wykłady nauk administracyjnych i gospodarczych.

Uroczysta inauguracja międzynarodowych wykładów nauk administracyjnych i gospodarczych w Gdyni była jednocześnie potężną manifestacją słowiańską, która znalazła swój wyraz w przemówieniach wszystkich przedstawicieli, profesorów i słuchaczy, przybyłych z Bułgarii, Czechosłowacji, Estonii, Jugosławii i Rumunii. Wykłady te zorganizowane zostały pod egidą komisji współpracy międzynarodowej profesorów i docentów prawa administracyjnego i nauk politycznych. W wykonaniu uchwały zjazdu profesorów i docentów prawa administracyjnego w Bratysławie, przystępując do komisji powołano w r. 1931 komitet organizacyjny, któremu przewodniczył jako generalny sekretarz komisji prof. Wolnej Wszechnicy, dr. Tadeusz Hilarewicz. Projekt zorganizowania tych wykładów w Gdyni, jako wspólnego pomnika polskiej pracy i twórczości, która nadaje się jak żadne w Polsce miasto na międzynarodowe zjazdy, oraz ze względu na fakt, że tego rodzaju kursy, gromadzące ludzi pracujących cały rok powinny być połączone z pobytom w miejscowości dostosowanej do okresu wakacyjnego. W toku prac organizacyjnych postanowiono rozszerzyć zakres przedmiotów także na zagadnienia gospodarcze i nazwać kurs „Międzynarodowe Wykłady Nauk Administracyjnych i Gospodarczych”. W pracach organizacyjnych brały żywy udział m. in. śp. dr. Adolf Suligowski, były min. Hipolit Gliwic, były min. Jerzy Michalski, Franciszek Pułaski, poseł polski w Kopenhadze prof. Michał Sokolnicki i inni. W trakcie prac organizacyjnych sferę rzecową zwróciły się do realizatorów tego doniosłego dzieła z propozycją rozszerzenia kursów przez wykłady o kulturach poszczególnych narodów słowiańskich. Temu też przypisać na leży liczny zjazd wykładowców i młodzieży z krajów słowiańskich i ich entuzjazm wobec tego, co w Gdyni w okresie ostatnich lat zostało zrobione. — Ogółem przybyło na wykłady 150 słuchaczy zagranicznych, a w tym 100 osób z Czechosłowacji, 60 z Bułgarii, 15 z Jugosławii, reszta zaś z Estonii i Rumunii. Delegaci profesorów i słuchaczy zagranicznych w przemówieniach, wygłoszonych w czasie uroczystości inauguracyjnej, dali wyraz głębokiemu przekonaniu, że wykłady w Gdyni zapoczątkują ściślejszą współpracę kulturalno-gospodarczą pomiędzy narodami słowiańskimi, rozrzuconymi na wielkiej przestrzeni od Bałtyku do morza Adriatyckiego. Głęboka ta wiara we wspólne ideały i dążenia narodów słowiańskich, zaspalające się ściśle w pierwszy porcie polskim, znalazła już swój wyraz w pracach przygotowawczych drugiego do dzieła wykładów o kulturach narodów słowiańskich.

Wśród wykładowców wymienić należy m. in. prof. Rudolfa Dominika, dziekana wydziału prawa uniwersytetu w Brnie, prof. Ivo Krbeka z Zagrzebia, dr. Ottokara Urbanę z Pragi, b. min. Gliwica, b. min. Michalskiego, dyr. Wacława Konderskiego, prof. dr. Hilarewicza, inż. Józefa Gieysztorę, prof. dr. Zofję Daszyńską-Gollińską, dyrektora Rady Portu w Gdańsku Bohdanę Nagórską, prof. L. W. Biegeleisena, prof. dr. Malinaka, inż. Bajera, dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej w Łodzi, inż. Dobrzyckiego, prezesa Dyrekcji Kolei Państwowych w Gdańsku i t. d. Senat kolegium międzynarodowych wykładów akademickich w Gdyni ukonstytuował się, wybierając rektorem

prof. Rudolfa Dominika, zaś prorektorem: dotychczasowego rektora, prof. dr. Hilarewicza i dr. Ivo Krbeka.

W myśl uchwały Senatu, kolegium składa się z dwóch instytutów: 1) Instytutu Międzynarodowych wykładów administracyjnych i gospodarczych, oraz 2) Instytutu wykładów o kulturach narodów słowiańskich. Rada instytutu międzynarodowych wykładów administracyjnych i gospodarczych ukonstytuowała się, wybierając prezesem i dyrektorem Instytutu prof. dr. Hilarewicza, wiceprezesami prof. Dominika (Brno), prof. dr. Krbeka (Zagrzeb) i prof. dr. Biegeleisena (Warszawa). Instytut wykładów o kulturach narodów słowiańskich jest w toku organizacji, a zajmuje się nią komisja organizacyjna, na czele której stoją jako prezes, znakomity pisarz p. Wacław Sieroszewski, a jako wiceprezesi: prof. Juliusz Benesic, delegat min. oświaty Królestwa Jugosławii, tłumacz licznych dzieł literatury polskiej i wypróbowany przyjaciel Polski, oraz znany powieściopisarz czeskosłowacki dr. Wacław Dressler, a jako sekretarz doc. dr. Stefan Truchim. Delegaci obu instytutów stanowią senat kolegium.

„Słuchacze polscy zjechali się ze wszystkich większych i mniejszych ośrodków kraju: od Wilenszczyzny poprzez województwa centralne i południowe — wszystkie polacie państwa są licznie reprezentowane. Zagadnienia, poruszane w czasie wykładów i licznych zebrań dyskusyjnych, które trwać będą do 30 lipca, obejmują problemy prawa administracyjnego handlu międzynarodowego, rozwoju polityki morskiej, portów bałtyckich i czarnomorskich, kwestie emigracji, turystyki, społecznej i t. p.

## Polacy w Belgji w skrajnej nędzy

na granicy głodu.

Bruksela. — Przedłużający się strajk górników w Belgji spowodował, iż sytuacja ludności polskiej w miejscowościach, objętych strajkiem, a liczącej około 30000 głów, jest wprost rozpaczliwa.

Emigranci polscy nie tylko że znajdują się w skrajnej nędzy, lecz zagraża im głód. Wszystkie fundusze, zapomogowe zarówno konsulatu, jak i komitetu dla walki z bezrobociem zostały już doszczętnie wyczerpane i to tylko na zakupno niezbędnych środków, żywności, jak chleb, kartofle, słonina. Klęska jest tak olbrzymia, iż z Brukseli wyjechał delegat Czerwonego Krzyża p. Sławski, by przeprowadzić na miejscu ankietę nad możliwością wynalezienia środków zaradczych.

Pisma emigracyjne przeprowadzają również zbierkę pieniędzy w środowiskach położonych we Francji, lecz i tam emigracja nasza znajduje się w zbyt ciężkiej sytuacji, aby można liczyć na wydatniejszą pomoc. Górnicy polscy pozbawieni są zupełnie zasiłków, zarówno ze strony zwią-

stytut wykładów o kulturach narodów słowiańskich jest w toku organizacji, a zajmuje się nią komisja organizacyjna, na czele której stoją jako prezes, znakomity pisarz p. Wacław Sieroszewski, a jako wiceprezesi: prof. Juliusz Benesic, delegat min. oświaty Królestwa Jugosławii, tłumacz licznych dzieł literatury polskiej i wypróbowany przyjaciel Polski, oraz znany powieściopisarz czeskosłowacki dr. Wacław Dressler, a jako sekretarz doc. dr. Stefan Truchim. Delegaci obu instytutów stanowią senat kolegium.

„Słuchacze polscy zjechali się ze wszystkich większych i mniejszych ośrodków kraju: od Wilenszczyzny poprzez województwa centralne i południowe — wszystkie polacie państwa są licznie reprezentowane. Zagadnienia, poruszane w czasie wykładów i licznych zebrań dyskusyjnych, które trwać będą do 30 lipca, obejmują problemy prawa administracyjnego handlu międzynarodowego, rozwoju polityki morskiej, portów bałtyckich i czarnomorskich, kwestie emigracji, turystyki, społecznej i t. p.

Wykłady gdynińskie są potężną manifestacją Słowiańszczyzny i jej duchowej wspólnoty. Zewnętrzny przejaw tej łączności będzie kamieniem pamiątkowy, który położony zostanie w Gdyni dla uczczenia pamięci narodów słowiańskich, które uległy przed wiekami w walce z falą germanizmu. W skład komitetu organizacyjnego tej uroczystości, na czele, której stanął prof. Hilarewicz, weszli przedstawiciele kolegium zagranicznych wykładowców. Współudział finansowy miast słowiańskich został zapewniony, nadając przez to tej manifestacji charakter zbiorowej inicjatywy kulturalno-historycznej narodów słowiańskich. M. K.

## Nowy atak niemiecki na Francję

Gen. Schleicher zapowiada organizowanie armji niemieckiej.

Paryż. — Mowa radiowa gen. Schleichera, wygłoszona we wtorek, zrobiła we Francji złe wrażenie i prasa ocenia ją bardzo ostro.

„Matin” pisze: Nigdy odpowiedzialna niemiecka osobistość nie podnosiła przeciw Francji tak fałszywych oskarżeń i nie składała tak nienawistnych oświadczeń.

Gen. v. Schleicher, szara ekscelencja Reichswehry, tajny pan Niemiec, odsonił swa prawdziwe oblicze.

„Journal” oświadcza: Minister Reichswehry, właściwy szef niemieckiego rządu, wygłosił wczoraj mowę radiową, która pewno nie zostanie bez wpływu na granicę. Gen. Schleicher zapowiedział ka-

## Gen. Schleicher zapowiada organizowanie armji niemieckiej.

Paryż. — Mowa radiowa gen. Schleichera, wygłoszona we wtorek, zrobiła we Francji złe wrażenie i prasa ocenia ją bardzo ostro.

„Matin” pisze: Nigdy odpowiedzialna niemiecka osobistość nie podnosiła przeciw Francji tak fałszywych oskarżeń i nie składała tak nienawistnych oświadczeń.

Gen. v. Schleicher, szara ekscelencja Reichswehry, tajny pan Niemiec, odsonił swa prawdziwe oblicze.

„Journal” oświadcza: Minister Reichswehry, właściwy szef niemieckiego rządu, wygłosił wczoraj mowę radiową, która pewno nie zostanie bez wpływu na granicę. Gen. Schleicher zapowiedział ka-



Pomnik Sary Bernhardt w Paryżu. W tych dniach obchodzone po raz siódmy rocznicę śmierci słynnej tragiczki francuskiej Sary Bernhardt. — Na zdjęciu: pomnik artystki na placu Malherbes w Paryżu.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Wieloletni zamierzenia przed tekstem 50 gr. W tekście i nadpisane 40 gr., za tekstem 30 gr. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 25 gr., każdy dalszy wiersz po 15 gr. Najtańsze ogł. drobne zł. 1.50. Ogłoszenia zamiejscowe i świąteczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia sagrantane 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.



puszczone do zawodów. W tym wypadku ekipa fińska miałyby największe szanse zwycięstwa.

Jak przypuszczają drugie miejsce zajęły Ameryka, trzecie Niemcy.

Na zawody olimpijskie w Los Angeles przewidziany jest przyjazd 325.000 gości i 135.000 samochodów.

**WIELKA KATASTROFA KOLEJOWA W BERLINIE.**

Berlin. — Na jednym z dworców berlińskich podmiejskich wydarzyła się dziś większa katastrofa kolejowa.

Pociąg osobowy nadchodzący ze Stralsundu, który miał przybyć o godz. 5.19 na t. zw. dworzec szcześciński, najechał na dworc podmiejskim na jedną z lokomotyw manewrowych.

Zderzenie było tak silne, iż siedem wagonów pociągu osobowego zostało wyrzucenych z szyn i ciężko uszkodzonych. Liczba rannych dotąd nie została ustalona, ale jest stosunkowo znaczna.

Na miejsce wypadku wyjechał specjalny pociąg ratunkowy berlińskiej dyrekcji kolejowej.

**112 LAPPÓWCÓW NA ŁAWIE OSKARZONYCH.**

Helsinki. — W mieścoowości Abo rozpoczął się wielki proces przeciwko uczestnikom powstania leppowców w Mönssölö. Na ławie oskarżonych zasiadło 112 osób, z b. generałem Valleniusem i b. przywódcą ruchu lappowców, Wiktoorem Kosolą na czele. Rozprawa odbywa się w gmachu więzienia w obawie demonstracji ze strony lappowców. W mieście panuje jednak zupełny spokój. Proces trwać będzie miesiąc.

Oskarżenie podzielone zostało na 8 grup. Przesłuchiwanie oskarżonych trwać będzie przez trzy tygodnie.

**Trąba powietrzna przyczyną katastrofy statku „Niobe”**

Berlin. — Oficjalne dochodzenia, wdrożone przez kierownictwo marynarki wojennej, mającej na celu ustalenie odpowiedzialności za straszną katastrofę okrętu szkolnego „Niobe”, w którym zginęło 69 kadetów morskich, wykazały że nikt nie ponosi winy.

Katastrofę przypisać należy nagłej trąbie powietrznej, która pochwyliła okręt i zanurzyła go, zanim jeszcze komendant zdołał wydać jakiegokolwiek polecenie, a nawet zanim załoga zdołała przypiąć pasy ratunkowe, lub opuścić ratunkowe łodzie na wodę.

Oficjalnie ogłoszono dzisiaj żałobę państwową z powodu katastrofy. Na gmachach niemieckich urzędów państwowych powiewają flagi, opuszczone do połowy masztów. Odwołano również wszelkie zabawy i odpowiednio do tego zmniejszono program wszystkich radiostacji niemieckich.

Kolonia. — Okręt szkolny „Niobe” płynął do Warnemünde, skąd w połowie września miał powrócić do swego portu macierzystego Kilonii.

Berlin. — Z Kilonii donoszą, że krawoznik „Köln”, który przywiózł dzisiaj uratowanych 40 kadetów okrętu szkolnego „Niobe”, oraz kilku oficerów komendujących okrętem szkolnym — obawianym został przy wjeździe do portu wojennego przez policję, która uniemożliwiła kontakt ludności z wyratowanymi.

Także i krawoznik „Królewiec”, który przywiózł część uratowanych — w ten sam sposób został izolowany.

Uratowanych marynarzy przewieziono do budynku szkolnego, który również obstawiono policją.

Postępowanie to wywołało wielkie wzburzenie wśród rodzin kadetów, oczekujących wiadomości o swych najbliższych.

**POŻAR OKRĘTU NA MORZU.**

Paryż. — Na parowcu francuskim „Cyrnos”, który pełni służbę między Niceą i Korsyką — wybuchł we wtorek popołudniu, w półtorę godzinę po odjeździe z Nicei — pożar w oddziale węglowym. By przeszkodził powstaniu przeciągu powietrza, kapitan nakazał zatkać otwory, porwadca na pokład i natychmiast zawrócił do Nicei.

Straż pożarna, powiadomiona o wypadku drogą radiową, czekała już na brzegu i skoro pasażerowie i załoga kalno wysiedli na ląd, przystąpiła do akcji ratunkowej. Po 6-godzinnej pracy zdołano pożar ugasić. Skład węgla i oddział bagażowy są

częściowo zniszczone.

Późno wieczór parowiec mógł podjąć na nowo swą podróż do Korsyki.

Przyczyną powstania pożaru dotychczas jeszcze nie ustalono.

**ZAGADKOWE WYWIEZIENIE OSOBIWY**

Opole. — Osobliwy wypadek zdarzył się wczoraj rano na niem. Górnym Śląsku w Grudziach.

Droga z Opola do Strzelec jechał samochód, który w pewnej chwili zatrzymał się w Grudziach. Z samochodu wyszedł jakiś mężczyzna i wrócił się do mijającego go innego samochodu z jakimś zapytaniem. Potem nagle zepchnął znajdującą się wozie kobietę i odjechał szybko w kierunku Strzelec.

Policja kryminalna z Opola wszczęła śledztwo co do tego zagadkowego wypadku.

**Sytuacja gospodarcza Polski w miesiącu czerwcu.**

Warszawa. — Bank Gospodarstwa Krajowego w następujący sposób scharakteryzował położenie gospodarcze Polski w miesiącu czerwcu.

Międzynarodowe rynki pieniężne znajdowały się w czerwcu r. b. pod wpływem toczących się obrad konferencji reparacyjnej w Lozannie i konferencji rozbrojeniowej w Genewie. Podpisanie umowy w sprawie odszkodowań między państwami wierzycielskimi a Niemcami wywołało większe ożywienie na giełdach światowych i silniejszą wyżkę kursu, które to tendencje w skromnych coprawda rozmiarach wystąpiły również w Polsce. Naogół jednak położenie na rynku pieniężnym w Polsce nie ulega większym zmianom.

Krzyste wiadomości o stanie uprawy zbóż wywołały na rynkach światowych silniejszą niżnię cen, która wystąpiła również w Polsce. Jednocześnie obniżyły się ceny inwentarza.

Rozmiary przetwórczości w przemyśle górniczo-hutniczym wzrosły. Stan zatrudnienia przemysłu przetwórczego był nadal niski, gdyż zwykle w tej porze ożywienie w gałęziach sezonowych zaznaczało się tylko w niezliczonych działach i przybrało rozmiary bardzo małe.

Wywóz materiałów drzewnych obniżył się, jak również zbyt drzewa w kraju wobec słabego ruchu budowlanego nie okazał większej poprawy.

Także w pozostałych gałęziach przemysłowych, jak spożywczy, chemiczny, i in. małe zapotrzebowanie towaru nie stworzyło warunków poprawy zatrudnienia zakładów.

Obroty handlowe zagranicą obniżyły się nieznacznie, a nadwyżka wartości wy

wozu nad przywozem nieco wzrosła.

Liczba bezrobotnych wykazała w czerwcu dalsze zmniejszenie sezonowe, występujące głównie wśród zarejestrowanych robotników niewykwalifikowanych.

**HITLEROWSKIE ZBIRY HULAJĄ W GDANSKU.**

Gdańsk. — Onegąd oddział hitlerowców, złożony z 20-tu ludzi, dokonał bestjałskiego napadu w Letkowie na dwóch robotników członków partii socjalistycznej: 22-letniego Brunona Johna i Fritza Uberlima.

Hitlerowcy pobiegli za robotnikami z okrzykiem: „ręce do góry, tu jest policja”. Dopadłszy robotników rzucili się na nich okładając ich kijami i kastetami.

John doznał okaleczeń głowy, nosa, palców i ramienia, Uberlim po otrzymaniu dwóch ciosów laską zdołał zbiec. John w stanie ciężkim przewieziono do szpitala.

Powyzszy wypadek jest przyczyną do stanu bezpieczeństwa publicznego w Gdańsku.

**KATASTROFA SAMOLOTOWA W POZNAŃU.**

Poznań. — Wczoraj o godz. 21.50 na lotnisku w Ławicy wydarzyła się katastrofa lotnicza. Na lotnisku startowały samoloty, biorące udział w dorocznym międzynarodowym zawodach lotniczych. Jedną ze startujących maszyn, po wzbiciu się w powietrze nagle musiała lądować, ponieważ motor zle funkcjonował. W czasie lądowania nastąpił zaśliżg na lewe skrzydło.

Na miejsce katastrofy wyjechała sanitarka samolotowa, która przewiozła rannych. Jak się okazało, wypadkowi ulegli: pilot-sierżant Tomaszek Aleksander z 6 p. lotn. we Łwowie i porucznik - obserwator Jan Orężlak. Stan rannych okazał się na szczęście niegroźny.

**STRASZNA ŚMIERĆ DWÓCH KRAKOWSKICH PILOTÓW.**

Łódź. — Ubiegłej nocy pod Koninem wydarzyła się wstrząsająca katastrofa lotnicza.

Około godz. 1.30 w nocy mieszkańcy wsi Młodziejów przebudzeni zostali odgłosem silnej detonacji.

Jak się okazało, na polach tej wsi spadł samolot 2 p. lotn. z Krakowa, pilotowany przez sierżanta Marjana Ślusarczyka, z por. obserwátorem Leszkiem Tyralskim.

Wskutek defektu w motorze, aparat za palił się w powietrzu, a spadając pogrzebał pod sobą obu lotników.

Zarówno por. Tyralski, jak i sierżant Ślusarczyk ponieśli śmierć na miejscu.

Na miejsce katastrofy przybyła wojska komisja śledcza, która prowadzi energicznie dochodzenia w sprawie ustalenia przyczyny katastrofy.

**KRONIKA**

**Plątek 29 LIPCA**

Dziś — Marty pñ. Olawa kr. Jutro — Abdona i Sen. Rufina

Wschód słońca o godzinie 4.06

Zachód — 19.34

Kalendarz historyczny: Jan Kazimierz gościł się z Lubomirskim w 1666 roku.

— **Ministerjalna komisja sanitarna w Częstochowie.** Spodziewany podczas uroczystości jubileuszowych olbrzymi zjazd pątników stawia na porządku dziennym sprawę sanitarnego stanu naszego miasta i odpowiednich urządzeń sanitarnych, obliczonych na tak znaczne skupienie dziesiątków tysięcy ludzi.

W związku z tą sprawą i z przyjazdem P. Prezydenta Rzeczypospolitej w dniu dzisiejszym na przybyć do Częstochowy ministerjalna komisja, która przeprowadzi badania stanu miasta i wyda odpowiednie zarządzenia.

— **Osobiste.** Dyrektor Banku Handlowego, Oddział w Częstochowie, p. Józef Nowiński, powrócił z urlopu i objął urzędowanie.

— **Nowy lokal Komitetu L. O. P. P. Lokal Powiatowego Komitetu L. O. P. P. został zmieniony i obecnie mieści się przy T-wie Przyjaciół Francji, ul. N. Pan y Marij Nr. 26 (dawniej Bank Śląski). Sekretariat jest czynny g w godz. 12—13 i 17—19, codziennie prócz świąt i niedziel.**

— **Z teatru Letniego w parku 3-go Maja.** W czwartek o godz. 8-iej wiecz. po raz 6-ty odegrana zostanie w teatrze Letnim wspaniała sztuka w 5-ciu obrazach ze śpiewami i tańcami: „Chata za wsią”.

W razie niepogody przedstawienie odbędzie się w piątek.

— **75 nowych sekwestratorów od 1 sierpnia rozpoczną swoje czynności.** Z dniem 1 sierpnia br. nastąpi znaczne wzmoczenie postępowania egzekucyjnego ze strony urzędu skarbowego w Kielcach, jak również na terenie innych urzędów naszego województwa. Izba skarbową kielecką zaangażowała z dn. 1 sierpnia br. 75 sekwestratorów, niezależnie od dotychczasowych, którym powierzono całą egzekucję.

Na uwagę zasługuje fakt, że dla m. Kielc pozostawiono aż 25 sekwestratorów!

**Blokowa „taryfa” za elektryczność.**

Ciekawy eksperyment elektrowni gdynińskiej.

Elektrownia miejska w Gdyni wprowadziła bardzo ciekawie skonstruowaną taryfę za prąd zużyty w mieszkaniach prywatnych.

Innowacja polega na tym, że prąd zużywany przez konsumentów dzieli się na trzy t. zw. „bloki”. Każdy blok zawiera określoną ilość kilowatów, która jest zmienna i zależy od pory roku tudzież od wielkości mieszkania.

Pierwszy blok obejmuje tyle kilowatów, ile potrzeba normalnie na oświetlenie mieszkania. Energia elektryczna pierwszego bloku jest najdroższa.

Każdy kilowat zużyty ponad normę przewidzianą dla pierwszego bloku kosztuje znacznie mniej. Następnny blok zawiera prąd zużywany na inne cele np. odkurzacze elektryczne, żelazka elektry-

**Dźwiękowy „TEATR ODEON”**

**W GDYNI — ŚWIĘTO MORZA!**

@ na naszym ekranie — dziś!

Największa i najwspanialsza epopea morska

**WIATR OD MORZA**

Monumentalny dramat dźwiękowy w 14-u akt. według arcydzieła **St. Żeromskiego.**

W rolach głównych: **Marja MALICKA Adam BRONISZ, K. Janosza STĘPPOWSKI, E. RODO, J. KOBUSZ, A. DYNSZA i inni.**

Szczegółowy w afiszach i programach.

czne i t. p. zawiera znów określoną ilość kilowatów. Prąd zużyty ponad tę ilość kosztuje jeszcze taniej. W Gdyni elektryczność „pierwszego bloku” kosztuje 70 gr. za kilowat, drugiego bloku 35 gr., a trzeciego już tylko 15 groszy.

W ten sposób opłaca się używać elektryczność nie tylko dla oświetlenia mieszkań, ale także i dla innych celów, jak gotowanie i t. p., co gdzieś indziej nie wytrzymałoby żadnej kalkulacji.

Elektrownia nie na tem nie traci, gdyż prąd do innych celów używany jest przeważnie w godzinach małego zużycia energii elektrycznej, kiedy opłaci się go sprze dać choćby po 10 groszy za kilowat. Dostarczając prąd przez cały dzień, elektrownia łatwiej zaamortyzować może swe urządzenia. Wiadomo, że amortyzacja stanowi najważniejszą pozycję w kalkulacji elektrowni miejskiej.

Pomysł elektrowni gdynińskiej zasługuje na rozpatrzenie także i przez inne zakłady elektryczne, zwłaszcza w miastach niemających gazowni.

— **Ze zjazdu Zw. Pracowników Autobusowych w Częstochowie.** W ub. niedzielę odbył się w mieście naszym wojewódzki zjazd delegatów Zw. Pracowników Autobusowych. Obrady toczyły się w lokalu własnym przy ul. Garibaldiiego 28. Zjazd zagał prezes p. J. Szczepny, na przewodniczącą zaproszono p. Będkowską.

Dłuższe sprawozdanie z dotychczasowej działalności Związku złożył p. Szczepny, poczem wywylała się dyskusja i sprawozdanie przyjęto.

Następnie, po omówieniu wielu spraw zawodowych, wybrano władze Związku na województwo w następującym składzie: Zarząd: prezes — Julian Szczepny, I-szy wiceprezes — Abe Rusinek z Pilicy, II-gi wiceprezes Zygmunt Heintze z Sosnowca, skarbnik — Jakob Bielas, sekretarz — Feliks Szczepny, członkowie — Zygmunt Kulik i Z. Brojewski z Olkusza; Komisja Rewizyjna: przewodniczący — Antoni Braksator, członkowie — Nuchym Miński z Pilicy, Lasoń z Olkusza, zastępcy — Jan Michalczyk z Wolbromia, Jan Konstancja z Kielc; Sąd Honorowy: przewodniczący — Wiktorja Będkowska, członkowie — Feliks Szczepny, Stanisław Tokarski z Pilicy, Stanisław Wójcik z Pilicy i Zenon Leksowski z Sosnowca, zastępcy — Adam Muskała i Jankiel Granek.

— **Badania lekarskie nowostępujących studentów.** W nadchodzącym roku akademickim 1932/33 wprowadzone będą po raz pierwszy w Polsce, jak się dowiaduje agencja PID, specjalne badania lekarskie nowostępujących studentów. dla kandydatów na wydziały lekarskie. Decyzja co do wprowadzenia tych badań zapadła już na uniwersytetach w Krakowie i Łwowie. Senat uniwersytetu warszawskiego zgłosił również Ministerstwu Oświaty projekt przeprowadzenia badań wszystkich nowostępujących studentów przez senacką komisję zdrowotną.

— **Obniżenie taryfy pocztowo-lotniczej** Z dniem 1 sierpnia b. r. wchodzi w życie rozporządzenie ministra poczty i telegrafów z dnia 16 czerwca b. r. e opłatach za pocztowe przesyłki lotnicze.

Nowa taryfa pocztowo-lotnicza jest znacznie niższa od dotychczasowej. W obrocie wewnętrznym i z w. m. Gdańskiem opłata za kartę pocztową wynosi zł. 0.35, (dotychczas zł. 0.40), za list do 20 gr. zł. 0.50 (dotychczas zł. 0.60), za list do 20 do 250 gr. 1 zł. (dotychczas 1.20 zł.), za list od 250 do 50 gr. zł. 1.20 (dotychczas 1.60 zł.) Opłaty za listowe przesyłki lotnicze uiszczą się znaczkami lotniczymi lub zwykłymi znaczkami pocztowymi. Pocztę lotniczą nadawac można na całym terytorium Rzeczypospolitej, nie wyłączając tych miejscowości oraz do tych miejscowości, które nie posiadają komunikacji powietrznej. W tych wypadkach poczta prze









Training na pełnym morzu.

Podczas długiej podróży przez ocean nie zaniedbywali nasi olimpijczycy swych treningów. Na ilustracji naszym widzimy rekordzistę Polski w skoku wazzy — Pławczyka, osiągnącego wysokość 185 cm. na pokładzie „Pułaskiego”.

## Ze świata.

(X) Fatalna siódemka w życiu Francji. Już nie trzynastka, a siódemka uważana jest teraz przez Francuzów za liczbę, wróżącą nieszczęście. Zwłaszcza w życiu politycznym Francji liczba 7 odegrała w ostatnich latach wyjątkową rolę. Dla przykładu kilka dat: Minister wojny, Maginot, zmarł nagle 7 stycznia b. r., Briand rozstał się ze światem dnia 7 marca, szaleńczy czyn Gorgulowa miał miejsce 7 maja. Jeśli daty te uzupełnić dniem 7 lipca, gdy zatonała łódź podwodna „Prometeusza”, czyż dziwić się można, że prędsi Francuzi obawiają się siódemki?

(X) Sytuacja górników polskich w Belgii coraz gorsza. Położenie górników polskich w Belgii przedstawia się coraz tragiczniej. Gminy, które wypłacają strajkującym górnikom zapomogi, przewidziane dla bezrobotnych, odmawiają wypłacania ich Polakom, nawet zamieszkałym w Belgii od szeregu lat. Robotnicy polscy zmuszeni byli przyłączyć się do strajku

na kopalniach, obecnie zaś znajdują się bez środków do życia.

(X) Przymusowa rejestracja chorych na gruźlicę we Francji. Minister higieny, Justin Godard, zamierza wprowadzić we Francji przymusową rejestrację gruźliczków. Chorzy na gruźlicę młodzi ludzie będą, według planu ministerstwa, wysyłani na rok do sanatoriów na koszt państwa. Inicjatywę ministra opiera się na fakcie stwierdzonym przez ministerstwo wojny, iż w ciągu kilku ostatnich lat przy poborze rekrutów odrzucono przeciętnie po 4000 ludzi chorych na gruźlicę i niezdatnych do służby wojskowej.

(X) Dziesięcioro przykazań niemieckich. Wojowniczy i agresywny nacjonalizm niemiecki pomyślał coraz to nowe środki propagandy wśród szerokich mas ludności.

Ostatnio, jak donosi prowincjonalna pograniczna prasa francuska, we wszystkich miejscach publicznych, szkołach itd. Nadrenji, rozwieszono dziesięć przykazań narodowych, które brzmią:

- 1) W każdym najdrobniejszym przypadku miej na uwadze interes ojczyzny i rodaków.
- 2) Pamiętaj, że, nabywając jakikolwiek przedmiot wyrobu zagranicznego, uszczuplasz majątek narodowy.
- 3) Dawaj zarabiać jedynie robotnikom niemieckim.
- 4) Nie pohańbisz domu ani warsztatu niemieckiego, robotnikiem obcym.
- 5) Nie będziesz spożywał mięs pochodzenia zagranicznego.
- 6) Będziesz pisywał jedynie na niemieckim

kim papierze i suszył pismo swoje niemiecką bibułą.

7) Nosić będziesz wyłącznie kapelusze i materiały niemieckie.

8) Siły swe /krzepić będziesz mąką niemiecką, niemieckim piwem i niemieckimi owocami.

9) Pijać będziesz kawę, kakao i czekoladę niemiecką.

10) Nigdy nie będziesz dawał wiary słowom cudzoziemców.

Zwieźle i dobitnie!

(X) Zaludnienie kuli ziemskiej. Według rocznika statystycznego Ligi narodów, ludność naszej kuli ziemskiej wynosi 2.012 milionów, co w stosunku do roku zeszłego wykazuje przyrost o 1 proc.

Przeszło połowa ludności kuli ziemskiej przypada na Azję i wyraża się liczbą 1.103 milionów. Na Europę przypada 506 milionów, na Amerykę 252 miliony, na Afrykę 142 miliony i na Oceanję — 10 milionów.

(X) Czy nie nowy „złoty blui”? Dziennik „Libertad” podaje wywiad z hiszpańskim chemikiem Botella, któremu po wielu niezwykle interesujących doświadczeniach udało się jakoby wydobyc czyste złoto z rąci pochodzącej z bogatej kopalni Almaden. Doświadczenia te odbywały się w laboratorium centralnej szkoły inżynierów przemysłowych, w obecności specjalnej komisji rządowej.

P. Botella udzielił pewnych objaśnień co do swego wynalazku. Pod wpływem reakcji katalitycznych, atom rąci wydziela dwutlenek siarki, pozostawiając czyste złoto. Według hiszpańskiego chemika, ilość złota, która można z tej rąci wydobyc, równa się 50



Złnwa.

Złnwa tegoroczna zaspowiadają się dobrze mimo, że ze względu na niskie ceny plodów rolnych nie mogło wielu rolników użyć przy uprawie roli dostatecznej ilości na wozów sztucznych. Na ilustracji naszej widzimy konną złnwiarkę w pełni pracy.

## CO USŁYSZYMY DZIŚ PRZEZ RADJO?

PIĄTEK, 29 LIPCA.  
Warszawa — fala 1411,8 m. moc 120 kw.  
11:58 Sygnał czasu, hejnał. 12:10 Przegł. Prasy. 12:40 Kom. meteor. 12:45 Muzyka gramof. 13:35 Muzyka gramof. 15:00 Kom. gosp. 15:10 Muzyka gramof. 15:35—16:35 Muzyka gramof. 16:35 Kom. dla żegl. i rybaków. 16:40 Odczyt. 17:00—18:00 Koncert. 18:00 Odczyt. 18:20—19:15 Muzyka tan. 19:15 Rozmaitości. 19:45 Przegł. roln. prasy загр. 20:00 Koncert symf. 20:40 Feljeton. 20:55 D. c. koncertu. 21:55 om. dla komunik. lotn. 22:00 Muzyka tan. 22:40 Wiadom. sportowe. 22:50—23:30 Muzyka taneczna.

PIĄTEK, 29 LIPCA.  
Katowice — fala 408,7 m. moc 12 kw.  
11:58 Sygnał czasu, hejnał. 12:10 Przegł. Prasy. 12:20 Muzyka gramof. 12:40 Kom. meteor. 12:45 Muzyka gramof. 14:00 Kom. gosp. 15:10 Bajeczki dla dzieci. 15:20 Muzyka gramof. 16:20 Porady z dziedziny kosmetyki. 16:40 Trans. z Wilna. 17:00 Muzyka lekka. 18:00 Odczyt. 18:20 Muzyka taneczna 19:15 Rozm. 19:30 Kom. sportowe. 19:45 Odcinek powieści. 20:00—22:00 Tr. z Warsz. 22:05 Muzyka gramof. 23:00 Skrzynka poczt. w jęz. franc.

## NA NAJWYŻSZYM WZGÓRZU

Przekład autoryzowany z angielskiego.

Trudno było się ludzi, że ten sprytny łamacz praw da się zjeść w kaszy i naprowadzić policję na trop zbiega. — Wobec tego Scoland Yard posłał nową instrukcję: „Zatrzymać Godfrey'a — w razie oporu siłą — pod pretekstem kraździeży samochodu”.

Jackson był pewny, że Godfrey wyrzuci się niebawem z labiryntu polnych dróg i wjedzie do jakiegoś miasteczka lub wsi. To samo myślał Hawker, który posunął się tak daleko, iż powiedział Thorntonowi, że Godfrey został aresztowany.

Potem Yard otrzymał bardzo definitywną wiadomość: „Daimler, tylko kierowca — przez Wildens Park od Droitwiche — w bramie zawrócił, postój — zabrał pasażera — pościg — dwaj motocykliści uzbrojeni”.

Na szczęście cyklista policyjny, który zrobił to odkrycie, miał do Cotsham trzy opętane mile wyboistej drogi. Jechał na łeb na szyję, ale i tak nim zaalarmowano telefonicznie okolice, upłynęło pół godziny cennego czasu. Godfrey słusznie przewidział, że drogi będą zatarasowane i że zawadzenie o miasto lub większą wieś równałoby się wpadnięciem w pułapkę.

Detektyw-inspektor Jackson zatarł zadowoleniem ręce

— Teraz ich mamy, teraz ich mamy

— powtórzył kilkakrotnie.

Ale upłynęła godzina, dwie, trzy i nie było wiadomości. Wreszcie nadeszła długa depesza tej treści: „Godfrey przybył Evesham — Daimler numer w porządku — bez pasażera — odmawia wyjaśnień — jest na herbacie — zamierza tu zanocować — czy go zatrzymać — pod jakim zarzutem — Jones inspektor policji hrabstwa warwickszkiego”.

Jackson zerwał się z krzesła, zaklął i zaczął biegać po gabinecie.

— Na Boga, pan Godfrey drogo mi zapłaci za ten kawał! — krzyknął stłumionym głosem. — Dowie się, że pomaganie zbiegłemu przestępcy, to nie żarty. Możemy dowieść, że zmienił numer samochodu, a z tem da się dużo zrobić. Ten piekielny zbieg znowu nam drapał, tym razem w przebraniu i z pieniędźmi. Idzie są ci diurnie, którzy byli nowymi pomocnikami? Od wtrunku były ślady nóg i musielimy dopiero posłać Hewkera, żeby je znalazł. I on za to zaplaca, idźcie! Już ja się o to postaram. I ten przekłety doktor! Niech Hawker znajdzie w jego domu byle podjezany drobiazg, a oddam lotra pod sąd. Wystrychneli nas na dukdów. I żeby to jeszcze byli jacyś sławni, międzynarodowi oszuści, możnaby to znieść, ale nie!... tepogłowy doktor z prowincji i smarkaty dziedzic.

Detektyw-inspektor mógł się wygadać bez przeszkody, gdyż jego podkomendni dawno już przekonali się, że w takich razach najlepiej było zostawić go samego. Następną depeszę, bogatą w informacje, przysłał Hawker. Nawiasem

mówiąc, przegrana Yardu nie odbiła się ujemnie na jego opinii.

Idąc tropem podkutych butów Waltersa znaleziono jego kryjówkę w lesie, a w kryjówce próżne pudełko od sardynek i butelkę od wina burgundzkiego z roku 1902. Rewizja w domu doktora wykryła trzy skrzynki tegoż wina z tegoż roku. W jednej, otwartej, brakowało trzech butelek. Dwie puste znaleziono w domu, trzeciej nie. Innych dowodów obciążających nie znaleziono.

Zbadano również drogę przez Wilderness Park. Odciski opon odpowiadały Daimlerowi Godfrey'a. W roddendronach znaleziono odciski butów, tych samych, które wyszły z domu doktora. Wiodły one od kryjówki zbiega do miejsca, gdzie zatrzymał się samochód. Tej nocy przyszła jeszcze jedna depesza, odnosząca się do sprawy i wnosząca do niej pierwiastek komizmu.

„Identyczność pasażera Daimlera ustalona — nazwisko Smith — nie notowany policyjnie — komiwojażer firmy pończosznicznej”.

Jackson, który już przyszedł do siebie, zaczął tylko szczełki i nie powiedział ani słowa.

Niejeden opryszek śmiał się z detektywa-inspektora Jacksona. Ale zazwyczaj Jackson śmiał się ostatni.

— Narazie nie aresztujemy ani Godfrey'a ani Thorntona — rzekł. — Uwazam, że mamy dostateczne dane, aby to uczynić ale więcej się nam przydadzą na wolności, niż za kratkami. Obaj się będą naturalnie komunikowali z wiewniem. I napewno w końcu się wysypią,

nie jeden to drugi.

Walters zechce prawdopodobnie udawać komiwojażera. Jestem pewny, że Godfrey zabrał tamtego za jego radą. I pewnie ucharakteryzuje się w raczy sposób. Amatorzy zawsze szarżują. Naturalnie wpadnie ram w ręce.

Jedynie praktyczne posunięcie Jacksona tej nocy polegało na tem, że zaczął posłać ryposib zbiega wszystkim hotelom i podniósł nagrodę za odnalezienie go do pięciuset funtów.

Miało to posmak przegranej, ale mogło jeszcze do czegoś doprowadzić. — Jackson wiedział, że zastawiona przez niego sieć pękła i że teraz mógł upolować zwierzenie tylko szczęśliwym trafem, to jest do czasu ponownego założenia sieci.

Rozdział XXVII.  
Walters maszerował drogą z sercem wezbranem nadzieją. Policja miała się niewątpliwie na baczności, ale szukała nie piechura, lecz Daimlera. Dalej nie miała, bo nie mogła mieć informacji o jego nowym przebraniu. Walters przepuszczał, że może nawet się nie domyślała, że zdobył sobie nowe ubranie.

Nowe w przenośni, bo faktycznie trochę znoszone. Doktor okazał spryt, o któryby go inspektor Jackson nie posiadał. Kupił mianowicie ubranie zastawione w lombardzie. Uczynił to po pierwsze dlatego, iż obawiał się, że policja przeprowadzi ewentualnie dochodzenia wśród krawców w Londynie i w Birminghamu, a po drugie, że uważał podniszczzone ubranie za bezpieczniejsze.

(D. c. n.)

Reklama jest dzwignią przemysłu i handlu, kto chce więc pozyskać jak najliczniejszą klientelę, niech się ogłasza w „Gońcu Częstochowskim”, najpoczytniejszym miejscowym organie prasy. — Największe nakłady — Najtańsze pismo — Największy format — Dział drobnych ogłoszeń rozpoczynając od 1 zł. 50 groszy. — Ceny pręsnarstwy i ogłoszeń od 1 kor.

Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje i wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. — Na zasadzie uchwał Zjazdu Związku Prasy Prowincjonalnej wszystkie komunikaty instytucji prywatnych i społecznych, podlegają opłacie. — Do numerów świątecznych i niedzielnych pozadane w interesie klienteli, aby wszelkie ogłoszenia i komunikaty były nadawane w przeddzień do godziny 10-jej rano.

Omyłki w ogłoszeniach nie wnoszą do badania szrotu gotówki i nie obowiązują Administracja do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, o ile treść i sens nie zostały wypaczone. — Za terminowe zamieszczenie ogłoszeń Administracja nie odpowiada. Zastrzeżenie miejsca bywa wzięciem na tyle, o ile pozwalają na to względy techniczne. Nie przyjmuje się odpowiedzialności za omyłki powstałe przez nadanie tekstu telefonicznie.

Redaktor i Wydawca F. D. WILKOSZEWSKI.

Odbito na maszynie zotacyjnej we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”.